

میایونی و تشفی بخش

یادداشتی از حمیدرضا جلابی پور

درباره مواجهه جامعه ایران با پدیده صادق بوقی

نیروی سفارشی نمی پذیریم

گفت‌وگو با آمنه خالقی

از مدیران سابق منابع انسانی رنو و نیسان

سو پرستار در کسوت وکیل

شهاب حسینی یا سربال (گناه فرشته)

به شبکه نمایش خانگی بازگشت

ایران پس از ۷ اکتبر

ارزیابی کارشناسان اهداف دستگاه سیاست خارجی از زمان آغاز جنگ غزه

بخش قضایی

در پی حملات به قوه قضائیه درباره پرونده فساد دبش

اژه‌ای: تخریب‌ها را پیش بینی م‌کردم

سرمقاله

نظام‌مند یا موردی؟

در پی انتشار خبر فساد بزرگ چای دبش دوباره مسئله فساد سیستماتیک نیز مطرح شد و برخی بر وجود چنین فسادی تاکید کردند و برخی دیگر در مقام رد و نفی آن برآمدند و با ذکر این تمثیل که کوچکترین لکه بر لباس سفید دیده می‌شود و دیده شدن فساد را نشانه سفیدی لباس دانسته و در مقام رد سیستماتیک بودن فساد در ایران برآمدند. این چالش پیش از آنکه واقعی باشد، ناشی از عدم تعریف دقیق فساد سیستماتیک است. آنان که فساد سیستماتیک یا نظام‌مند را نمی‌کنند، چنین تصویری دارند که گویی خود مسئولین عامدانه و آگاهانه فساد می‌کنند، از این رو به نفی سیستماتیک بودن فساد پرداخته‌اند. طبیعی است که اگر آگاهانه فساد کنند، اجازه انتشار خبر آن را نیز نمی‌دهند. بنابراین، از منظر این رویکرد فساد موجود در ایران سیستماتیک نیست. ولی رویکرد دیگری وجود دارد که فساد را از یک سو محصول مجموعه رفتارها و مقرراتی می‌داند که حتی برخلاف میل مسئولین رخ می‌دهد و اگر آنان مخالف فساد هستند باید پیش از هر اقدامی این مقررات را تغییر دهند. بخشی از این امر محصول نظام قیمت‌گذاری و توزیع رانت است که امری سیستماتیک و فسادزاست که به‌طور مفصل می‌توان به آن پرداخت. از سوی دیگر بخشی نیز محصول رویکردهای قبیله‌ای و قوم‌خویشی سیاسی است. برای فهم این مسئله کافی است به سخنان اخیر رئیس قوه قضائیه توجه کنیم که گفته‌اند: «با توجه به هدف‌گذاری‌هایی که برای انسداد گلوگاه‌های فساد و مقابله با فساد و مفسدین و متخلفین در دستگاه‌های حکومتی داشتیم، پیش‌بینی می‌کردم که سال جاری مشکلاتمان بیشتر خواهد بود.» معنای این سخن چیست؟ روشن است. یعنی برخی از نیروها در دستگاه‌های اجرایی و غیر آن به جای استقبال از مبارزه با فساد و بازداشت و رسیدگی به پرونده‌های فساد، به اقدام تبلیغاتی علیه قوه قضائیه می‌پردازند. این امر گرچه مستقیماً دفاع از فساد نیست، ولی علامتی روشن است که هر کس با قبیله و حزب و گروه ما برخورد کند، واکنش نشان می‌دهیم. ای‌کاش ریاست قوه، جزئیات بیشتری از این ادعا را مطرح می‌کرد. یکی از موارد آن را در حملات اخیر نسبت به این قوه می‌توان دید. از جمله علیه حکم دیوان عدالت اداری در خصوص بازگشت دانشجویان متهم به تقلب به دانشگاه و استعفا رئیس سازمان سنجش کشور از صدور چنین حکمی. در پی صدور این حکم، یکی از روزنامه‌های نزدیک به دولت از رئیس قوه خواسته که با استفاده از اختیارات خود جلوی این حکم را بگیرد. معنای ضمنی این حرف چنین است که اگر رئیس قوه مانع از این حکم نشود، مسئولیت آن با اوست.

گزارش سیاست ۴-۵

بلدای سیاست

اندیشمندان علوم انسانی در سالگرد تاسیس
مدرسه علوم سیاسی ایران از روزگار حاشیه نشینی
و انفعال این علم در جامعه ایران گفتند

فرهنگ نگاری ۱۳-۱۴

نوشته‌ای از احمد مسجد جامعی

آداب کرسه شب یلدا

نگاه هم‌میهن

حکایت میترا و مهر و نه فرهنگ میهمانی

مهرداد خدیر
روزنامه‌نگار

شب یلدا در سال‌های اخیر جدی‌تر و پرطنین‌تر از گذشته پاس داشته می‌شود و انگار هرچه فرهنگ رسمی بر انکار و تقلیل و تغییر مفهومی آن بیشتر اصرار ورزیده، گرمای داشت و برگزاری آن نزد ایرانیان هم اهمیت بیشتر یافته است. اتفاق خاص امسال که توجه به یلدا را بیشتر کرده مصوبه اخیر شورای فرهنگ عمومی از زیرمجموعه‌های شورایی انقلاب فرهنگی است که شب یلدا را «روز ترویج فرهنگ میهمانی و پیوند با خویشان» نامید و همین که برای یک شب، توصیفی از «روز» ارائه کرد، نشان می‌داد در شناخت فرهنگ کهن این دیار تا چه حد تبحر یا ذوق و سلیقه دارند! البته یادآور شدند عنوان «شب یلدا» از تقویم رسمی حذف نشده بلکه تنها توصیفی به آن افزوده شده است. درباره «چهارشنبه‌سوری» البته انکار نکردند که عنوان را برداشته‌اند و آن را هم «روز تکریم همسایگان» نامیده‌اند در حالی که مراد از چهارشنبه‌سوری هم باز آیینی است در شب نه روز! گاه هم به مناسبت شب یلدا اطعمه می‌زنند که آخر بر درازترین شب سال چه فضیلتی مترتب است که باید پاس داشته و جشن گرفته شود؟ داستان اما بسا فراتر از اینهاست چرا که ریشه در آیین مهر یا میترا میسر دارد که تا قبل از رسمیت مسیحیت در اروپا هم رواج داشت و اگرچه آن را به جبر از اروپا راندند اما پاره‌ای نمادهای آن باقی ماند و این گزاره پذیرفته شده که روز تولد مسیح یا عید کریسمس بازایش خورشید در آغاز انقلاب زمستانی نسبت دارد و به همین خاطر انتخاب شده است. پس تا اینجا دانستیم که شب یلدا ربطی به «روز و فرهنگ میهمانی» ندارد چندان که از ذوق سرشار شورانشینان فرهنگ عمومی سر زده است. از آن سو نزدیکی آن با میلاد مسیح هم نه به خاطر اثر آن بر آیین که اتفاقاً ناشی از اثر این بر آن است زیرا آیین مهر و میترا بر مسیحیت تقدم دارد. این انگاره که «مهر» همان «خورشید» است نیز دقیق نیست. چندان که پژوهش‌کننده دکتر ژاله آموزگار نشان می‌دهد مراد از مهر، یکی از ایزدان است: ایزد مهر که ایزد عهد و پیمان و راستی است و البته مهریان‌ترین ایزد و پیشازرتشتی است و بعدتر زرتشتیان این ایزد را آفریده‌ی اهورامزدا و ذیل آن معرفی کردند. با این نگاه، مهر نه خود خورشید که یار خورشید است و سرخی قبل از طلوع و پس از غروب را به مهر نسبت می‌دهند و اگر در فرهنگ و ادبیات ما مهر و خورشید یک‌سان انگاشته می‌شوند به سبب آن است که یار یکدیگر بوده‌اند نه عین هم.